

DE VITRALL EN VITRALL

Josep Mas Segura

Per iniciativa de la cafeteria *El Campanar*, el 8 de juny de l'any 2013, a la Col·legiata de Santa Maria de Cervera, es va dur a terme la *II Vitrallada, Memorial Toni Nadal*, on es van explicar els diferents vitralls que coneixia amb la imatge de sant Magí. Aquesta informació es va publicar al *Quaderns Barri de Sant Magí, Núm. 23* del mateix any. Al *Quaderns Barri de Sant Magí, Núm. 28*, (de l'any 2018), es va poder ampliar la relació dels vitralls de Sant Magí, amb les explicacions del vitrall de la Seu de Manresa.

A l'article de l'any 2013, explicava que s'havia publicat als opuscles de la Confraria de Sant Magí de Barcelona dels anys 1958, 2000 i 2010, un dibuix del ceramista Narcís Pons Junyer i deixava la possibilitat que se'n pogués fer un vitrall.

Doncs aquesta possibilitat ha resultat ser certa. Al Museu del Disseny de Barcelona, al fons 3-401, Rigalt, Granell i Cia, es troba, en quatre fotografies diferents, la composició del dibuix en vitrall:

1.- *Imatge de vitrall amb la figura de*

sant Magí i una escena de la seva vida.
(Imatge 1)

Títol: Imatge de vitrall amb la figura de sant Magí i una escena de la seva vida

Data(es): [entre 1950 i 1970]

Volum i suport: 1 Fotografia, paper sobre cartró, 209 x 248 mm.

Nom del productor: Casa Rigalt i Granell (1887 / 1984)

Abast i contingut: Imatge de projecte de vitrall, el projecte està dividit en dues parts: en una es troba la figura del sant, en l'altra part una escena de la vida del sant, on es veu com el fan presoner uns soldats; en la part superior en una cartel·la el nom del sant: S.MAGIN

Nota: Data atribuïda en base a la data probable d'execució del projecte de vitrall. Localitzat en el mostrari de la unitat RIG-0578, pàgina 93

*Identificador(s): Codi mostrari n° 277
Codi mostrari n° 280*

Número de registre MDB-3-401-4547

Punts d'accés per autoritat: Pons i Junyer, Narcís (Matèria).

2.- *Imatge de vitrall amb la figura de*

sant Magí i una escena de la seva vida.
(Imatge 2)

Títol: Imatge de vitrall amb la figura de sant Magí i una escena de la seva vida

Data(es): [entre 1950 i 1970]

Volum i suport: 1 Fotografia, paper, 177 x 91 mm. Nom del productor: Casa Rigalt i Granell (1887 / 1984)

Abast i contingut: Imatge de projecte de vitrall, el projecte està dividit en dues parts: en una es troba la figura del sant, en l'altra part una escena de la vida del sant, on es veu com el fan presoner uns soldats; en la part superior en una cartel·la el nom del sant: S.MAGIN. En la part posterior el segell de la casa de fotografia: FOTOS RIERA LA BISBAL. "L'escena representada a la part inferior és el martiri de sant Fructuós"

Nota: Data atribuïda en base a la data probable d'execució del projecte de vitrall.

Identificador(s): Número de registre MDB-3-401-3711.

3.- Pàgina de mostrari 92, número de mostrari n° 276, n° 277, n° 278, n° 280, n° 281. (Imatge 3)

Títol: Pàgina de mostrari 92, número de mostrari n° 276, n° 277, n° 278, n° 280, n° 281

Data(es): [entre 1950 i 1970]

Volum i suport: 6 Fotografies, paper sobre cartró

Nom del productor: Casa Rigalt i Granell (1887 / 1984)

Abast i contingut: Fotografies de projectes de vitralls per a finestres amb la representació de diversos sants: sant Tomàs, sant Magí, sant Pere Armengol, un sant monjo (no identificat), sant Fructuós i sant Oleguer

Nota: Data atribuïda en base a la data probable d'execució del projecte de vitrall.

Identificador(s): Codi mostrari n° 276, Codi mostrari n° 277, Codi mostrari n° 278, Codi mostrari n° 280, Codi mostrari n° 281, Pàgina mostrari Pàgina 093

Punts d'accés per autoritat: Pons i Junyer, Narcís (Matèria).

4.- Imatges fotogràfiques de dotze finestrals de la Catedral de Tarragona.

Títol: Imatges fotogràfiques de dotze finestrals de la Catedral de Tarragona

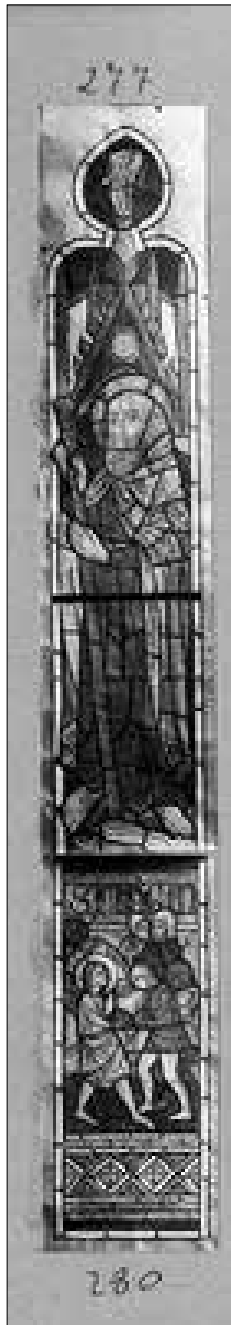
Data(es): [entre 1956 i 1957]

Volum i suport: 23 Fotografies i text, paper sobre cartró, 310 x 696 mm. Nom del productor: Casa Rigalt i Granell (1887 / 1984)

Abast i contingut: Plafó amb fotografies adherides dels vitralls de dotze finestrals de la Catedral de Tarragona. Cada finestra està numerat i remet a l'explicació textual del contingut de les imatges representades. Aquestes són les següents: 1: sant Tomàs d'Aquino; 2: sant Pere Armengol; 3: san Bernat Calvó; 4: sant Bonaventura Gran; 5: sant Benet Abat; 6: sant Pròsper bisbe de Tarragona; 7: sant Magí, ermità; 8: sant Bernat de Claravall; 9: sant Eulogi; 10: sant Auguri; 11: sant Oleguer; 12: sant Fructuós.

Existència i localització dels originals: El vitrall es conserva en la seva ubicació original

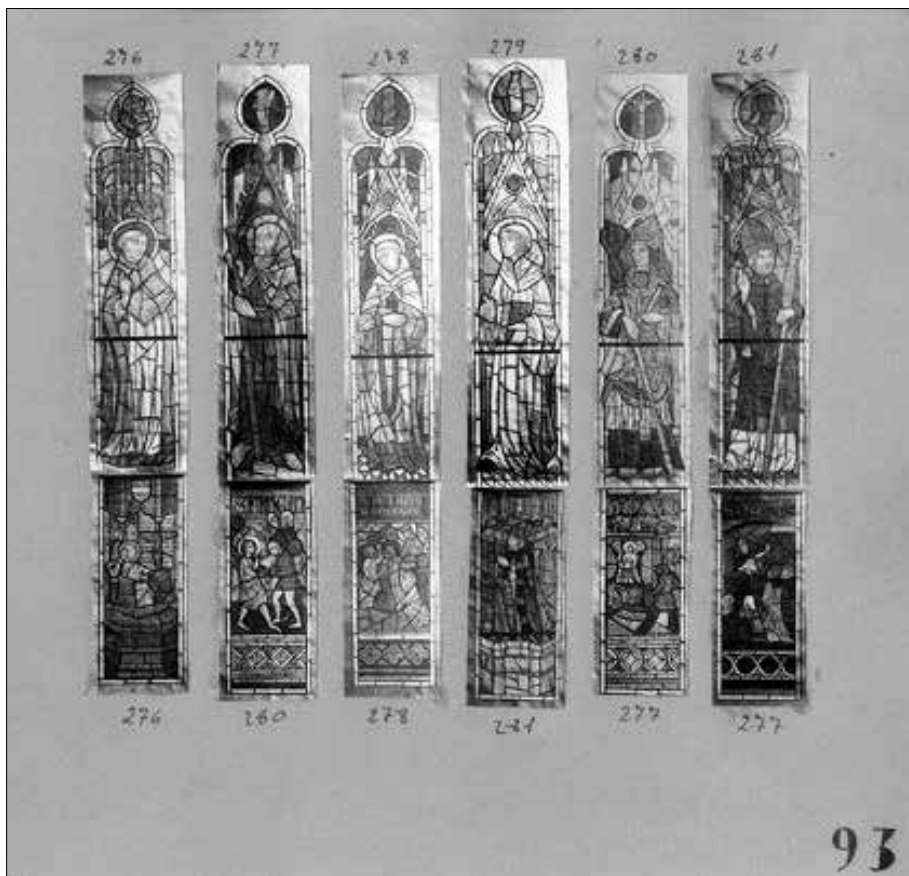
Nota de publicació: AINAUD DE LASARTE, J.; VILA-GRAU, J. ; VIRGILL, C. Corpus Vitrearum Medii Aevi: els vitrallers del monestir de Santes Creus i la Catedral de Tarragona. Barcelona: IEC, 1992. Espanya; 8. Catalunya; 3.

Imatge 1

Imatge 2

Imatge 3

Nota: Data del vitrall. Data de la restauració d'aquests vitralls

Identificador(s): Número de registreMDB-3-401-3909

Fonts: Llibretes d'encàrrecs de projectes de Granell S.A. i Arxiu capitular de la Catedral de Tarragona.

Mentre preparàvem la presentació de l'esmentada *II Vitrellada, Memorial Toni Nadal* de l'any 2013, vam fer un recorregut per la Col·legiata de Santa

Maria de Cervera per tal de veure el seu conjunt de vitralls, els identificàvem per la imatge representada fins que en un ens vam aturar i dubtar. Va ser al vitrall que hi ha al costat de la capella de Sant Andreu (*Imatge 4*). Es tracta de la representació d'un sant amb dos colomins a les mans com a únic atribut. Quin sant pot ser? Ens preguntàvem. Pel vestit vam descartar sant Francesc d'Assís. L'amiga Carme Faro, Professora de Religió, ens va dir que podria tractar-se de Sant Josep. La

Bíblia diu que les famílies pobres feien una ofrena de dos colomins al presentar un nou nat al Temple. (Lv 12,2)¹

¹ 2. Purificació de la partera

1 El Senyor va parlar encara a Moisés. Li digué:

2 —Comunica això als israelïtes:

Quan una dona doni a llum un nen, quedarà ritualment impura durant set dies, igual que si tingués la regla. 3 En complir-se el dia vuitè, circumcidaran el nen. (*Per això el nostre calendari litúrgic celebra el dia 1 de gener festa de la Circumció del Senyor*). 4 La partera es quedarà encara trenta-tres dies a casa esperant el temps de purificar-se de la sang. No podrà tocar cap cosa sagrada ni entrarà al santuari, fins que es compleixin els dies de la seva purificació. 5 Si dona a llum una nena, quedarà impura durant dues setmanes, com si tingués la regla, i es quedarà encara seixanta-sis dies més a casa esperant el temps de purificar-se de la sang. 6 Quan es compleixin els dies de la seva purificació per l'infantament del fill o de la filla, anirà a trobar el sacerdot a l'entrada de la tenda del trobament, portant un anyell d'un any per oferir-lo en holocaust, i un colomí o una tórtora per oferir-lo com a sacrifici pel pecat. 7 El sacerdot els oferirà davant el Senyor, farà per ella el ritu d'expiació, i ella quedarà purificada de la seva pèrdua de sang. Aquesta és la llei per a la dona que dona a llum un fill o una filla. 8 Si ella no té recursos per a procurar-se un anyell, que prengui *dues tórtoras o dos colomins*, l'un per oferir-lo en holocaust i l'altre per oferir-lo com a sacrifici pel pecat. Un cop el sacerdot haurà fet per ella el ritu d'expiació, quedarà purificada. [<https://www.bci.cat> (Consulta juny 2019)].

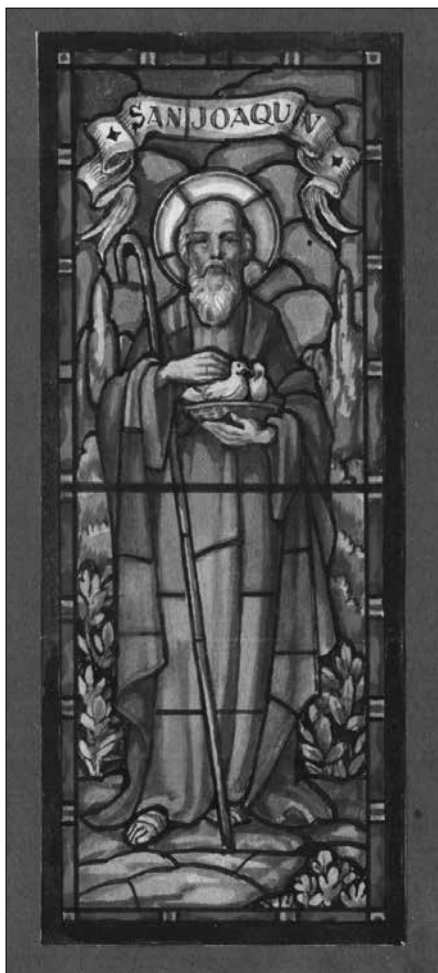
- La Candelera és la festa que, 40 dies després del Nadal (se celebra el dia 2 de febrer), commemora la presentació de Jesús al temple de Jerusalem i la purificació de la seva mare, Maria, un ritu obligatori en la tradició jueva basat en l'oferta i benedicció de candeles de cera. La tradició marca la diada com el dia per desmuntar el pessebre i, per tant, el moment en què es dona per tancat el cicle de Nadal. La presentació de Jesús al Temple i la purificació de Maria és una de les festes més antigues d'entre les tributades a Maria durant l'any. Va ser introduïda a la litúrgia cristiana pel papa Gelasi I l'any 496 com a continuació de diverses tradicions gregues i romanes que se celebraven per aquestes dates.

Imatge 4

Resseguint aquest catàleg d'aquest fons *Rigalt, Granell i Cia*, hi trobo diferents dibuixos que em recorden el nostre vitrall i estan identificats com a Sant Joaquim, el pare de Maria, per tant el padrí matern de Jesús... i em fa pensar que aquest vitrall fos expressament dedicat a Sant Joaquim.

[<https://ca.wikipedia.org> (consulta juny 2019)].

Imatge 5

1. Dibuix de sant Joaquim (Imatge 5)

Títol: Dibuix de sant Joaquim

Data(es): [entre 1923 i 1950]

Volum i suport: 1 Dibuix, paper sobre cartró, 25 x 345 mm. (suport), 165 x 66 mm., tinta, aquarel·la i llapis

Nom del productor: Casa Rigalt i Granell (1887 / 1984)

Abast i contingut: Dibuix de vitrall amb

la representació de sant Joaquim. El sant porta una filactèria en la part superior amb el seu nom i en les mans porta dos coloms. Al camper un paisatge.

Nota: Data atribuïda en base a la data probable d'execució del projecte del vitrall.

Número de registre: MDB-3-401-1627

URL: <https://hdl.handle.net/10970/media/aa3d463c-7938-a312-3778-dd3c3fe251>

2. Dibuix de vitrall per a finestra amb la imatge de sant Joaquim (Imatge 6)

Títol: Dibuix de vitrall per a finestra amb la imatge de sant Joaquim

Data(es): [entre 1950 i 1960]

Volum i suport: 1 Dibuix, paper sobre cartró, 237 x 160 mm. (suport), 167 x 65 mm. (dibuix), tinta, aquarel·la i llapis

Nom del productor: Casa Rigalt i Granell (1887 / 1984)

Abast i contingut : Dibuix de vitrall per a finestra de capcer semicircular amb la representació de sant Joaquim amb els seus atributs, el niu amb dos coloms en una mà i la vara en l'altra. En la part superior a llapis hi ha escrit el nom del sant i en l'angle inferior esquerre a tinta: Escala 1:10.

Nota: Data atribuïda en base a la data probable d'execució del projecte del vitrall.

Número de registre: MDB-3-401-0070

Punts d'accés per autoritat: Labarta i Planas, Francesc, 1883-1963 (Matèria)

URL: <https://hdl.handle.net/10970/media/e502848a-25ad-494a-5557-8648bc98bb67>

Imatge 6

3. Dibuix de vitrall per a finestra amb la representació de sant Joaquim (Imatge 7)

Títol: Dibuix de vitrall per a finestra amb la representació de sant Joaquim
Data(es): [entre 1890 i 1903]

Volum i suport: 1 Dibuix, paper sobre cartró, 247 x 345m, 145 x 145m (dibuix), tinta i llapis

Nom del productor: Casa Rigalt i Granell (1887 / 1984)

Abast i contingut: Dibuix de vitrall per a finestra amb la representació de sant Joaquim. El sant es presenta al centre de la imatge amb els seus atributs, un bastó en una mà i un niu amb coloms en l'altra. El camper és un paisatge amb elements vegetals i florals. No hi ha coloració, el dibuix està fet amb llapis i tinta.

Existència i localització de reproduccions: Existeix imatge digitalitzada

Nota: Data atribuïda en base a la data probable d'execució del projecte de vitrall

Número de registre: MDB-3-401-1515

URL: <https://hdl.handle.net/10970/media/6bd732cb-8fc8-db8a-c148-ac42e1dfd785>

4. Dibuix de vitrall per a finestra amb la representació de sant Joaquim (Imatge 8)

Títol: Dibuix de vitrall per a finestra amb la representació de sant Joaquim
Data(es): [entre 1903 i 1923]

Volum i suport: 1 Dibuix, paper, 486 x 292 mm., 441 x 108 mm. (dibuix), tinta, aquarel·la i llapis

Nom del productor: Casa Rigalt i Granell (1887 / 1984)

Abast i contingut: Dibuix de vitrall per a finestra amb acabament polilobulat. Té un motiu ornamental floral en el centre i un òcul en la part superior també polilobulat amb un àngel, possiblement un serafí. En la finestra hi ha la imatge de sant Joaquim amb un niu d'ocell ...
Número de registre: MDB-3-401-2962

URL: <https://hdl.handle.net/10970/>

Imatge 7

[media/f306909f-588d-50af-eb4a-db6da04fe9e8](https://hdl.handle.net/10970/media/f306909f-588d-50af-eb4a-db6da04fe9e8)

5. Dibuix de vitrall per a finestral amb la representació de sant Josep i sant Joaquim (Imatge 9)

Títol: Dibuix de vitrall per a finestral amb la representació de sant Josep i sant Joaquim

Data(es): [entre 1903 i 1923]

Volum i suport: 1 Dibuix, paper; 201 x 133 mm. (suport), 201 x 125 mm. (dibuix), tinta, aquarel·la i llapis

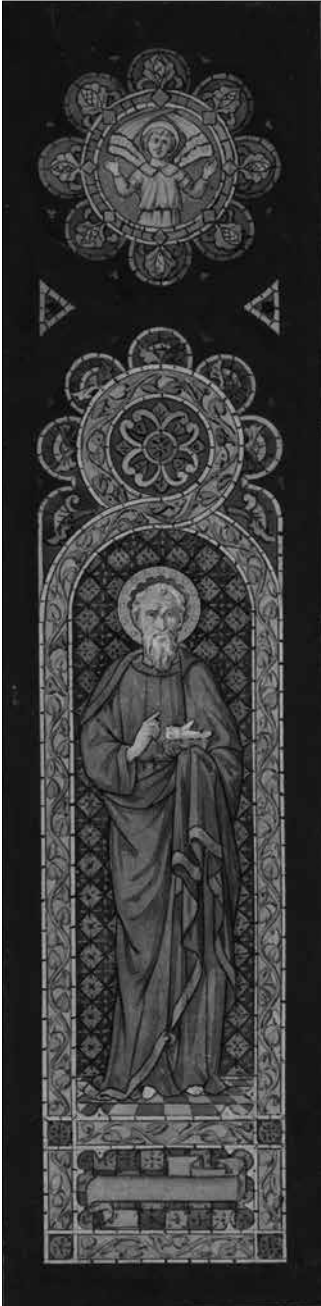
Nom del productor: Casa Rigalt i Granell (1887 / 1984)

Abast i contingut; Dibuix de vitrall d'estil renaixentista. Obertura rematada amb arc de mig punt, dividida en dues llancetes també amb la part superior semicircular. En cada una d'elles estan representats els sants. A la dreta, sant Josep, i a l'esquerra, sant Joaquim. La presentació de les figures és escultòrica, de cara a l'espectador amb els seus atributs a les mans. Als peus de les imatges dos cartells amb els seus noms. Més avall apareixen dues anotacions manuscrites amb tinta. A sota de sant Josep: "aquí la virgen" i a sota de sant Joaquim: "aquí san José". Al camper de les imatges apareix un cortinatge.

Número de registre: MDB-3-401-0055

URL: <https://hdl.handle.net/10970/media/058834a2-cfe7-4bcd-9223-dc28bf276805>

Passo aquesta informació al Ramon M. Razquin i em fa avinent una còpia d'unes anotacions fetes per Mn Crispí Borràs de finals del segle XIX, conservades a l'Arxiu Comarcal de la Segarra, on hi ha la relació dels vitralls de la Parròquia amb

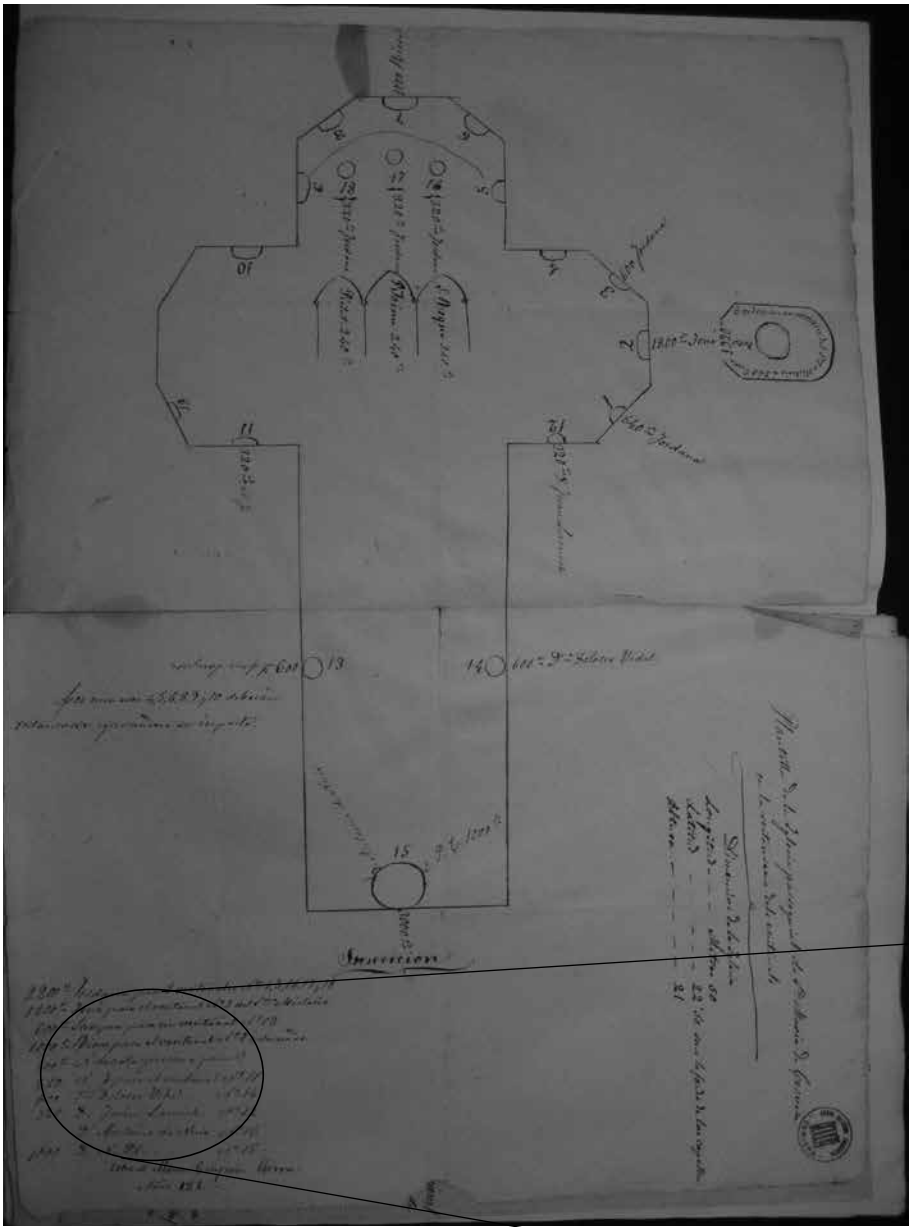
Imatge 8

Imatge 9

indicació de qui ha col·laborat a la subscripció. Hi llegim *N. J. para el ventanal n.º 11*, que correspon al que volem descriure, però sense indicar-ne l'advocació. (Imatge 10)

La capella del costat de la de Sant Andreu ha tingut diferents advocacions. A la clau de volta hi ha la imatge de sant Esteve, Sant Josep, la Mare de Déu de Montserrat i actualment la Immaculada Concepció. Aquesta capella és a la base del campanar

Imatge 10

i no té possibilitat de tenir un finestral, per això és probable que es construís el vitrall dedicat a Sant Josep en un finestral proper a la capella.

També seguint el relat de l'Evangeli de Sant Lluc (Lc 2,22-38)², llegim

² Presentació de l'infant Jesús al temple.

22 Quan van complir-se els dies que manava la Llei de Moisès referent a la purificació, portaren Jesús a Jerusalem per presentar-lo al Senyor. 23 Així ho prescriu la Llei del Senyor: Tot primogènit mascle serà consagrat al Senyor. 24 Havien d'ofèrir en sacrifici, tal com diu la Llei del Senyor, un parell de tórtora o dos colomins. 25 Hi havia llavors a Jerusalem un home que es deia Simeó. Era just i pietós, esperava que Israel seria consolat i tenia el do de l'Esperit Sant. 26 En una revelació, l'Esperit Sant li havia fet saber que no moriria sense haver vist el Messies del Senyor. 27 Va anar, doncs, al temple, guiat per l'Esperit, i quan els pares entraven amb l'infant Jesús per complir amb ell el que era costum segons la Llei, 28 el prengué en braços i beneí Déu dient: 29 --Ara, Senyor, / deixa que el teu servent / se'n vagi en pau, / com li havies promès. 30 Els meus ulls han vist el Salvador, 31 que preparaves per presentar-lo a tots els pobles: 32 llum que es reveli a les nacions, glòria d'Israel, el teu poble. 33 El seu pare i la seva mare estaven

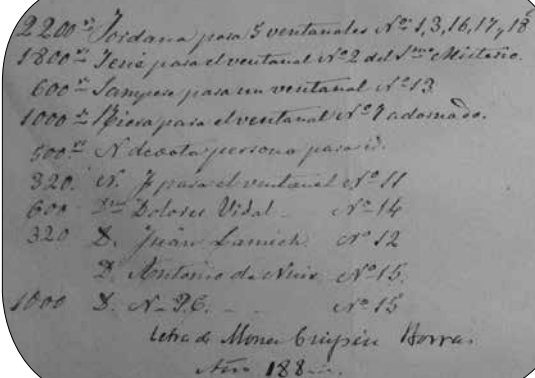
que, seguint el ritual jueu, Jesús va ser presentat al Temple pels seus pares, no hi descriu que hi anessin els padrins. L'ofèriment dels dos coloms, segons la Bíblia, el fa la mare per complir amb el ritual de Purificació de la Partera. Una vegada presentat el fill al Temple, la mare fa l'ofrena dels dos colomins. (Imatge 11)

Normalment la imatge de Sant Josep es representa portant un bastó florit o bé portant de la mà o al coll a Jesús. En diferents quadres de la Presentació de Jesús al Temple, Sant Josep porta dos colomins a les mans, en un cistell o en una gàbia.

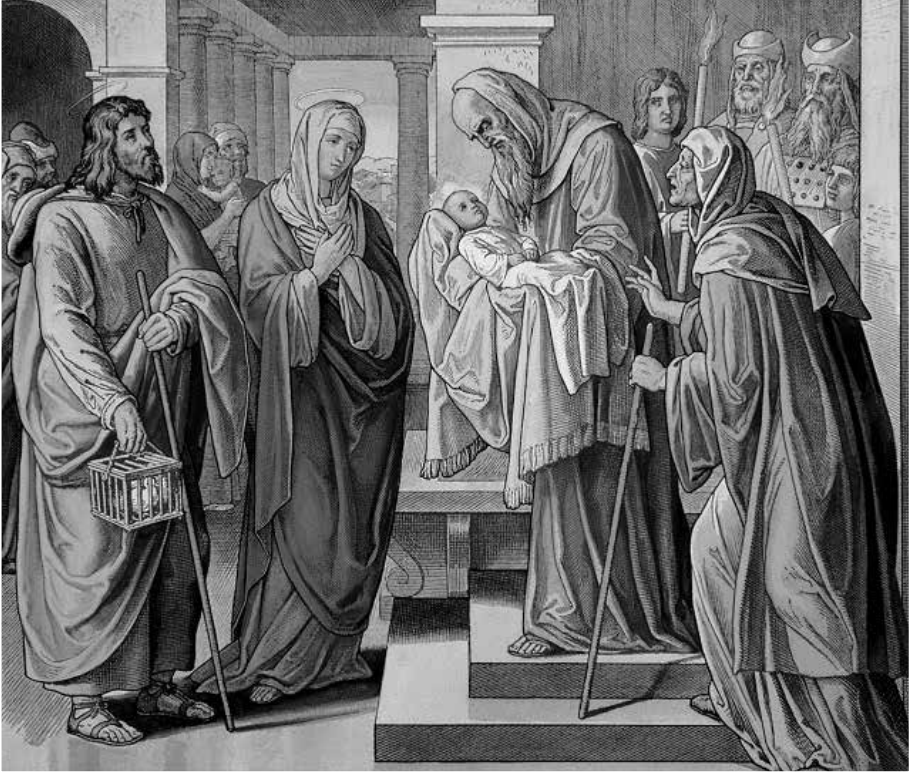
A tall de conclusió, potser provisional i amb els corresponents dubtes crec que la identificació de la imatge com a sant Josep és correcta.

meravellats del que es deia d'ell. 34 Simeó va beneir-los i digué a Maria, la seva mare: --Aquest infant serà motiu que a Israel molts caiguin i molts d'altres s'aixequin; serà una senyera combatuda, 35 i a tu mateixa una espasa et traspasarà l'ànima. Així es revelaran els sentiments amagats al cor de molts. 36 Hi havia també una profetessa, Anna, filla de Fanuel, de la tribu d'Aser. Era d'edat molt avançada: havia viscut set anys amb el seu marit, 37 però havia quedat viuda, i ara ja tenia vuitanta-quatre anys. Mai no es movia del temple i donava culte a Déu nit i dia amb dejunis i pregàries. 38 Ella, doncs, es va presentar en aquell mateix moment i donava gràcies a Déu i parlava de l'infant a tots els qui esperaven que Jerusalem seria alliberada.

<https://www.biblija.net> [Consulta juny 2019].

2200² Jordana per a 3 ventanals N° 1,3,16,17,18
1800² Jera per a el ventanal N° 2 del N° 1 Militar.
600² Sanyua per a un ventanal N° 13
1000² Pina per a el ventanal N° 1 adonada.
500² N^o de castanyerons a parer id.
320² V. J. per a el ventanal N° 11
600² S. Boloni Vidal N° 14
320² S. Joan Sanyua N° 12
S. Antonia de Vilva N° 15
1000² S. N. P. E. N° 15
Llibre de Monja Guispiu Serra.
Febr. 188...

Imatge 11

*[<http://catholiblog.blogspot.com/2015/07/meditaciones-del-rosario-cuarto.html>
(Consulta juny 2019)]*